

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το νομοσχέδιο «Ο περί της Οργάνωσης του Χρόνου Εργασίας στον Τομέα Μεταφορών Εσωτερικής Ναυσιπλοΐας Νόμος του 2024»

Παρόντες:

Αντρέας Καυκαλιάς, πρόεδρος

Ονούφριος Κουλλά

Χρίστος Χριστόφιας

Χρίστος Σενέκης

Φωτεινή Τσιρίδου

Μαρίνος Μουσιούπτας

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε τέσσερις συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 2, 9, 16 και 23 Απριλίου 2024. Στο πλαίσιο της εξέτασης του νομοσχεδίου κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιόν της εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, του Υφυπουργείου Ναυτιλίας, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της συνδικαλιστικής οργάνωσης Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία (ΠΕΟ), καθώς και των εργοδοτικών οργανώσεων Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ) και Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ).

Το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, η Κυπριακή Ένωση Πλοιοκτητών (ΚΕΠ), οι συνδικαλιστικές οργανώσεις Συνομοσπονδία Εργαζομένων Κύπρου (ΣΕΚ) και Δημοκρατική Εργατική Ομοσπονδία Κύπρου (ΔΕΟΚ), καθώς και η εργοδοτική οργάνωση Γενική Συνομοσπονδία Παγκύπριων Οργανώσεων Βιοτεχνών Επαγγελματιών Καταστηματαρχών (ΓΣ ΠΟΒΕΚ), παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής.

Το Κυπριακό Ναυτιλιακό Επιμελητήριο, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε στις συνεδρίες της επιτροπής, απέστειλε όμως γραπτή επιστολή, ημερομηνίας 28 Μαρτίου 2024, με την οποία εκφράζει τη σύμφωνη θέση του αναφορικά με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του υπό συζήτηση νομοσχεδίου.

Σημειώνεται ότι κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου παρέστησαν επίσης τα μέλη της επιτροπής κ. Δημήτρης Δημητρίου και Ανδρέας Αποστόλου.

Σκοπός του νομοσχεδίου είναι η εναρμόνιση του εθνικού δικαίου με την πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τίτλο «Οδηγία 2014/112/ΕΕ του Συμβουλίου της 19^{ης} Δεκεμβρίου 2014 για την εφαρμογή της ευρωπαϊκής συμφωνίας ναυσιπλοΐας, που συνήφθη από την Ευρωπαϊκή Ένωση Εσωτερικής Ναυσιπλοΐας (European Barge Union - EBU), την Ευρωπαϊκή Οργάνωση Πλοιάρχων (European Skippers Organisation - ESO) και την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Εργαζομένων στις Μεταφορές (European Transport Workers' Federation - ETF)», ώστε να θεσπιστεί νομοθετικό πλαίσιο για τη ρύθμιση του χρόνου εργασίας των εργαζομένων στον τομέα μεταφορών εσωτερικής ναυσιπλοΐας.

Ειδικότερα, με τις πρόνοιες του υπό εξέταση νομοσχεδίου ως αυτό αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή προβλέπονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Ορισμός του πεδίου εφαρμογής της προτεινόμενης νομοθεσίας, ώστε αυτή να εφαρμόζεται σε μετακινούμενους εργαζομένους, οι οποίοι εργάζονται ως μέλη του ναυτικού προσωπικού (μέλη πληρώματος) ή με άλλη ιδιότητα (επιβαίνουν προσωπικό) σε σκάφος το οποίο δραστηριοποιείται στην επικράτεια κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ΕΟΧ στον τομέα των εμπορικών μεταφορών εσωτερικής ναυσιπλοΐας, σε περίπτωση κατά την οποία η συμβατική σχέση μεταξύ του εργοδότη και του μετακινούμενου εργαζομένου διέπεται από το δίκαιο της Δημοκρατίας.
2. Καθορισμός του ωραρίου εργασίας, των ημερών εργασίας και ανάπαυσης και των ημερών ετήσιας άδειας των εργαζομένων.
3. Πρόβλεψη για τον διορισμό και τις εξουσίες επιθεωρητών οι οποίοι έχουν ως κύριο έργο τη διασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής εφαρμογής του προτεινόμενου νομοθετικού πλαισίου.

4. Παροχή δικαιώματος στους εργαζομένους για μια δωρεάν ιατρική εξέταση ετησίως, η οποία δύναται να διενεργείται στο πλαίσιο του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓΕΣΥ).
5. Θέσπιση του αδικήματος της παρεμπόδισης του έργου του επιθεωρητή, το οποίο τιμωρείται με ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες ή/και χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις τρεις χιλιάδες ευρώ (€3.000).
6. Θέσπιση του αδικήματος της παράβασης από εργοδότη οποιασδήποτε από τις προτεινόμενες διατάξεις, το οποίο τιμωρείται με ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα δύο χρόνια ή/και χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες ευρώ (€10.000).

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τα οποία συνοδεύουν το υπό συζήτηση νομοσχέδιο, σημειώνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Ως προθεσμία μεταφοράς των διατάξεων της Οδηγίας (ΕΕ) 2014/112/ΕΕ στο εθνικό δίκαιο καθορίστηκε η 31^η Δεκεμβρίου 2016. Ωστόσο, η Κυπριακή Δημοκρατία πληροφόρησε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι η ίδια κρίνει ότι δεν απαιτείται η εν λόγω μεταφορά, καθώς η υπό αναφορά Οδηγία σχετίζεται με τον τομέα των μεταφορών εσωτερικής ναυσιπλοΐας, ενώ δεν υπάρχουν εσωτερικές πλωτές οδοί στην Κύπρο και συνεπώς δεν θα είχε ουσιαστική εφαρμογή στο δίκαιο της Δημοκρατίας. Σε μεταγενέστερο στάδιο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επανήλθε επί του εν λόγω ζητήματος με σχετική επιστολή ημερομηνίας 11 Νοεμβρίου 2020, με την οποία επισημαίνει στη Δημοκρατία την υποχρέωση εναρμόνισής της με την υπό αναφορά Οδηγία. Ειδικότερα, στην εν λόγω επιστολή σημειώνονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:
 - α. Η Οδηγία 2014/112/ΕΕ δεν ρυθμίζει τις εσωτερικές πλωτές οδούς καθαυτές, αλλά επικεντρώνεται στους όρους εργασίας των εργαζομένων στον τομέα των μεταφορών εσωτερικής ναυσιπλοΐας.

- β. Στη Δημοκρατία δραστηριοποιούνται γραφεία εύρεσης εργασίας που απασχολούν εργαζομένους στον τομέα της εσωτερικής ναυσιπλοΐας και το κράτος μέλος του συνήθους τόπου εργασίας θα μπορούσε σε ορισμένες περιπτώσεις να είναι κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται η εσωτερική πλωτή οδός.
2. Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας των κρατών μελών της ΕΕ, του ΕΟΧ και της Ελβετίας, εργαζόμενοι που εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 13 του εν λόγω κανονισμού και δεν απασχολούνται πέραν του 25% του χρόνου απασχόλησης ή/και αμοιβής τους στο κράτος μέλος κατοικίας τους ασφαρίζονται στην Κύπρο, εφόσον η έδρα του εργοδότη τους είναι στην Κύπρο, και κατά συνέπεια η Κύπρος ανταγωνίζεται με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους εταίρους στον τομέα αυτό.
 3. Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων που διαθέτουν οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στην Κύπρο δραστηριοποιούνται δώδεκα εταιρείες, οι οποίες εργοδοτούν προσωπικό που εργάζεται σε ποταμόπλοια που εκτελούν διεθνείς μεταφορές (είτε σε επιβατηγά είτε σε φορτηγά ποταμόπλοια) σε ποταμούς κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 4. Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω, η Δημοκρατία, παρ' όλο που δεν έχει ποταμούς ούτε εγγεγραμμένα ποταμόπλοια με κυπριακή σημαία στο νηολόγιό της, υποχρεούται να εναρμονιστεί με την Οδηγία 2014/112/ΕΕ, η οποία έχει ως σκοπό τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων στον τομέα της εσωτερικής ναυσιπλοΐας, επειδή εργοδότες με έδρα την Κύπρο εργοδοτούν άτομα που ασφαρίζονται στην Κύπρο και εργάζονται σε ποταμόπλοια.

Σημειώνεται ότι η επιτροπή, για λόγους που προκύπτουν από τη σημασία και τους σκοπούς των προτεινόμενων νομοθετικών ρυθμίσεων, έκρινε σκόπιμη την κατά

προτεραιότητα συζήτηση του νομοσχεδίου σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 40Α του Κανονισμού της Βουλής. Ειδικότερα, για τη συζήτηση του νομοσχεδίου ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία συζήτησης όσον αφορά τα προνοούμενα στον Κανονισμό της Βουλής στάδια συζήτησης, αλλά για σκοπούς επίσπευσης της όλης διαδικασίας τα εν λόγω στάδια έχουν συμπυκνωθεί.

Στο πλαίσιο της συζήτησης του υπό αναφορά νομοσχεδίου οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανέφεραν ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις είναι αναγκαίες, καθώς αφενός απορρέουν από τις διατάξεις της Οδηγίας τις οποίες η Δημοκρατία υποχρεούται να ενσωματώσει στο εθνικό δίκαιο και αφετέρου θεσπίζουν νομοθετικό πλαίσιο, προκειμένου να διασφαλιστούν τα εργασιακά δικαιώματα των εργαζομένων που εργάζονται στον τομέα μεταφορών εσωτερικής ναυσιπλοΐας σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά εργοδοτούνται από εταιρείες με έδρα την Κύπρο. Συναφώς, οι ίδιοι πληροφόρησαν την επιτροπή ότι βάσει των διαθέσιμων στοιχείων των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων οι επηρεαζόμενοι από τις προτεινόμενες ρυθμίσεις εργαζόμενοι, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στο σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων ανέρχονται στους 1 100 και επίσης διευκρίνισαν ότι οι εργοδοτούμενοι των εν λόγω εταιρειών οι οποίοι εργάζονται στην Κύπρο δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των προτεινόμενων ρυθμίσεων και οι όροι εργασίας τους διέπονται από την εργατική νομοθεσία της Δημοκρατίας.

Ο εκπρόσωπος του Υφυπουργείου Ναυτιλίας συμφώνησε με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου. Ωστόσο, ο ίδιος εξέφρασε επιφυλάξεις σε σχέση με επιμέρους πρόνοιες του νομοσχεδίου και συγκεκριμένα εισηγήθηκε τη χρήση του όρου «πλοίο» αντί για τον όρο «σκάφος» προς αποφυγή παρερμηνειών στο πλαίσιο εφαρμογής του προτεινόμενου νομοθετικού πλαισίου.

Οι εκπρόσωποι της ΠΕΟ, της ΟΕΒ και του ΚΕΒΕ συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου.

Στο πλαίσιο της περαιτέρω εξέτασης του υπό συζήτηση νομοσχεδίου, επιπροσθέτως των πιο πάνω ζητημάτων που τέθηκαν από τους εμπλεκόμενους φορείς, την επιτροπή απασχόλησε μεταξύ άλλων η συμβατότητα της προτεινόμενης παροχής δικαιώματος στους εργαζομένους για μια δωρεάν ιατρική εξέταση ετησίως, η οποία παρέχεται στο πλαίσιο του ΓΕΣΥ με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του ΓΕΣΥ.

Σχολιάζοντας τους πιο πάνω προβληματισμούς των εμπλεκόμενων φορέων και των μελών της επιτροπής, οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας ανέφεραν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Ο όρος «σκάφος» χρησιμοποιείται από την Οδηγία 2014/112/ΕΕ και ο ορισμός αυτού περιλαμβάνει και πλοίο. Περαιτέρω, ο εν λόγω όρος και ο ορισμός του αποτελούν ακριβή μεταφορά του αντίστοιχου ορού και ορισμού της σχετικής Οδηγίας. Ως εκ τούτου, δεν κρίνεται σκόπιμη οποιαδήποτε σχετική τροποποίηση.
2. Σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 2014/112/ΕΕ, οι υπό αναφορά εργαζόμενοι δικαιούνται μία δωρεάν ιατρική εξέταση ετησίως, δίδοντας τη δυνατότητα η εν λόγω εξέταση να παρέχεται από το εθνικό σύστημα υγείας του κάθε κράτους μέλους, εφόσον το εκάστοτε σύστημα υγείας το επιτρέπει. Περαιτέρω, η συμβατότητα της σχετικής προτεινόμενης ρύθμισης με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του ΓΕΣΥ θα επανεξεταστεί, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι σε κάθε περίπτωση η εν λόγω ιατρική εξέταση θα παρέχεται δωρεάν στους εργοδοτούμενους είτε μέσω του ΓΕΣΥ είτε με σχετική επιβάρυνση του εργοδότη.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις θέσεις που εκφράστηκαν στο στάδιο της εξέτασης των προτεινόμενων ρυθμίσεων ενώπιον της επιτροπής, έκρινε αναγκαία την αναθεώρηση του υπό εξέταση νομοσχεδίου και, σε συνεννόηση με τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, προχώρησε στην ετοιμασία αναθεωρημένου κειμένου του νομοσχεδίου, το οποίο τέθηκε ενώπιον της επιτροπής για ολοκλήρωση της συζήτησης. Στο αναθεωρημένο κείμενο του νομοσχεδίου περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων τροποποίηση της πρόνοιας που προβλέπει την προτεινόμενη παροχή ετήσιας δωρεάν ιατρικής εξέτασης στους εργοδοτούμενους, ώστε ο κάθε εργοδότης να διασφαλίζει ότι οι εργοδοτούμενοί του υποβάλλονται δωρεάν σε μια ιατρική εξέταση ετησίως, αντί η εν λόγω εξέταση να διενεργείται στο πλαίσιο λειτουργίας του ΓΕΣΥ.

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της και αφού προέβη στις απαραίτητες νομοτεχνικές βελτιώσεις, επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί των προνοιών του νομοσχεδίου κατά τη συζήτησή του ενώπιον της ολομέλειας του σώματος.

23 Απριλίου 2024

Αρ. Φακ.: 23.01.065.077-2024

ΧΚ/ΜΓ/ΓΧ